

являються основою кожного соціума, здійснюють регулятивну функцію суспільних відносин і поведінки людей.

Ключевые слова: поведінка людини, суспільна мораль, природне право, права людини.

Summary

O.M.Omel'chuk

Influence of Social Moral onto the Man's Behaviour

Philosophic and legal aspects of the impact of public morality to regulation of behavior is determined. Human behavior in society is determined, above all, by natural law, that is dominant in society moral standards. Moral values that are inherent in every person, and also are the basis of every society, exercise regulatory function of social relations and behavior.

Key words: human behavior, public morality, natural law, human rights.

Дата надходження статті: „17” вересня 2012 р.

УДК 31.017

О.Б.ПАВЛИК,

кандидат педагогічних наук, доцент

(м.Хмельницький)

Типологія стилів виховання

У статті йдеться про проблеми виховання дітей і молоді. Автором проаналізовано основні стилі виховання та описано можливі труднощі і наслідки, пов'язані з ними. Розглянуті різні типи поведінки батьків та вихователів і їх вплив на формування особистості.

Ключові слова: практичне виховання, стилі виховання, соціалізація особистості.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У зв'язку із входженням до Європейського простору, вища освіта України переживає часи змін та реорганізації. Це викликає необхідність у нових підходах до виховання студентської молоді, які спрямовані як на підготовку кваліфікованих фахівців, так і виховання високоморальних особистостей, що здатні до збереження культурних і духовних цінностей. Для цього потрібно перебудувати та модернізувати систему вищої освіти таким чином, щоб підняти престиж виховної роботи із студентами та покращити її якість.

Аналіз досліджень і публікацій... У вітчизняній і зарубіжній педагогіці є чимало досліджень, в яких аналізується виховання духовних якостей молоді людини. Це дослідження Н.Ничкало, І.Зязюна, С.Славінського, Г.Шевченко, Є.Бондаревської, Я.Зімного, Б.Рейхле, С.Франек, Е.Вебера. Але все ще відкритим залишається питання, яким чином виховувати молодь, як захистити її від негативного впливу сучасного світу.

Виклад основного матеріалу... На нашу думку, щоб досягти бажаного результату, повинні співпрацювати всі ланки виховного процесу: батьки, вчителі, викладачі, куратори академічних груп, працівники деканату, психологи, священики. Зокрема, польський дослідник Ян Зімний [6] наголошує на вагомій ролі духовенства у вихованні дітей та молоді. Всі люди, які спілкуються із молодим поколінням, повинні йти в ногу із часом і бути обізнаними із різними стилями виховання та труднощами, що можуть зустрітись на їх шляху.

Згідно з Еріхом Вебером, стилі виховання – це можливості поведінки під час виховання, які характеризуються типовими комплексами практичного виховання. Щодо виникнення стилів виховання, то згідно з Домке [3], основними їх передумовами є соціокультурні передумови, такі як соціальне походження, шкільна освіта, умови праці та житлові умови, уявлення про норми поведінки та цінності, суспільно-політичні та економічні відносини. У різних культурах та соціальних прошарках вони відповідно відрізняються та стають взірцями стилю поведінки.

Розрізняють власну картину поведінки, чужу картину поведінки та уявлення про мету і засоби. З точки зору батьків/вихователів, вони ґрунтуються на функціональному взаємозв'язку мети виховання та практичних дій. Але потрібно виходити з того, що й вихованці мають свої власні переконання, яким чином здобути бажане у батьків/вихователів.

Схема „мета-засіб” є взірцем мислення, що використовується повсюди, де люди планують, діють чи намагаються зрозуміти вчинки інших людей. Ця схема, як і будь-яка інша, спрощено зображає складні речі та їх взаємозв'язки. В центрі уваги практичної педагогіки вже давно стоїть питання, які засоби підходять для досягнення певної мети [2, с.219] та яка поведінка вихователів є найбільш продуктивною у вихованні молодого покоління.

У типології стилів виховання розрізняють за Баумріндом [1, с.746] авторитативний, авторитарний та податливий стиль поведінки.

Під час авторитативного виховання між батьками та дітьми панує відкрита комунікація. Всі мають право вільно висловлювати свою думку та дослухаються думки іншого. Батьки/вихователі

поводяться лояльно щодо своїх вихованців, вони підтримують їх самостійність та індивідуальність і дотримуються як прав дітей, так і своїх власних. При прийнятті рішення, вони питають думку дітей. Водночас батьки/вихователі очікують від своїх вихованців, що вони поводитимуться зріло (згідно свого віку) та будуть дотримуватись правил та норм поведінки. Ці стандарти поведінки вони пояснюють та логічно обґрунтовують. Якщо виникає необхідність, то застосовують також накази і санкції, інколи досить суворі.

При авторитарному вихованні батьки/вихователі обмежують вихованців у вільному висловленні думки. Вони мало дослухаються до них та часто діють проти їх самостійності та індивідуальності. Існують чіткі межі, більше правил і заборон, ніж потрібно. Дотримання цих правил часто супроводжується суворими покараннями (включаючи фізичні).

Податливе виховання має дещо спільне із авторитативним. Податливі батьки/вихователі теж дослухаються до своїх вихованців, підтримують їх самостійність та індивідуальність, питають їх думку при прийнятті рішень. Але такі батьки/вихователі не висловлюють певних вимог щодо поведінки дітей. Вони не очікують ані зрілої (згідно віку) поведінки, ані дотримання певних правил чи норм співіснування. Батьки/вихователі не наполягають на своїх вимогах, що, як правило, призводить до того, що їх власні потреби і права підпорядковуються потребам їхніх дітей.

Стилі виховання не повинні, але можуть складатися з методів виховання та їх елементів. Тобто, поняття стилю є ширшим, ніж методу, та включає в себе як дії, направлені на виховання, так і умови, і можливості.

Поряд із вихованням відбувається і соціалізація особи. Соціалізацією називають процес інтеграції окремого у його соціальне оточення (групу, організацію, суспільство). Ця соціально-індивідуальна інтеграція охоплює передачу (швидше примусову) уявлень про цінності та норми поведінки, соціальні ролі і функції, активне протистояння соціально-культурним цінностям і нормам та пов'язану з цим зміну власної особистості (персоналізацію).

Противагу вихованню і соціалізації являє собою дресура і маніпуляція, під якою розуміють спонукання іншої людини до певної поведінки чи уявлень, при чому мета свідомо приховується. Такі методи можуть призвести до набуття дітьми почуття страху і депресій. При цьому мають значення частота позитивного і негативного зворотного зв'язку (похвала і осуд), наявність зворотного зв'язку, інтенсивність покарань, а також батьківська підтримка чи відсторонення.

Бельський [5, с.13] стверджує, що на поведінку батьків у процесі виховання впливають індивідуальні психологічні ресурси, їх особистість, риси характеру дітей та відносини між батьками і дітьми. Також і якість стосунків між самою подружньою парою впливає на спосіб виховання, адже конфлікти між батьками переносяться на стосунки батьків і дітей [5, с.13]. При негативному впливі батьків на дітей ті стають агресивними, заляканими або гіперактивними [5, с.13]. Теж саме відбувається при наявності негативної атмосфери на роботі чи вдома у викладачів чи вихователів.

У ранньому вихованні дітей розрізняють два фактори: „готовність відреагувати” з полюсами „любов” і „ворожість” та „вимогливість і контроль” з полюсами „вимагаючи, контролюючи” і „жодних вимог і жодного контролю”. Із цих двох комбінацій випливають стилі виховання:

Під час авторитативної (авторитетної) поведінки вчителі чи батьки поводяться з дитиною на рівних, вони поважають її, дослухаються до її думки, але водночас вимагають гарних результатів і контролюють її поведінку. В центрі такого виховання знаходиться дитина, яка завдяки правильному підходу має гарні результати у навчанні, вона позбавлена депресій і страху, є впевненою у собі та більш соціально адаптованою.

У центрі авторитарного стилю виховання знаходяться батьки/вихователі, які постійно контролюють дитину та щось вимагають від неї. Таке виховання є агресивним, вихованці оточені криками, наказами, різними проявами гніву та перебувають під психологічним тиском. При авторитарному вихованні обмежується свобода і воля вихованців, з ними не дискутують, а лише нав'язують певні стандарти.

Пермісивною (ліберальною) називають таку поведінку, коли вихованці відчувають мало вимог і контролю. Вони оточені емоційно теплою атмосферою, дружнім ставленням. Важливим у такому вихованні є те, щоб вихованці не були позбавлені підтримки своїх вихователів, а їх поведінка не була занадто дитячою.

Байдужа (індиферентна) поведінка батьків/вихователів виражається в тому, що вони віддалені від своїх вихованців, у них немає емоційного зв'язку, вони не контролюють своїх вихованців і нічого від них не вимагають. У центрі такої поведінки знаходяться батьки/вихователі, а її наслідками є низька самооцінка вихованців, погана соціальна адаптація та зловживання шкідливими звичками.

Висновки... В особливо важкі кризові часи, які ми переживаємо зараз, все більшого значення набуває правильне виховання молодого покоління, збереження духовних цінностей та автентичності нашої нації. На наш погляд, найважливішим для молоді є формування правильних ідеалів, системи цінностей, що на пряму залежить від тих дорослих, які оточують і виховують молодь і дітей. Найбільш результативним є виховання власним прикладом, адже діти і молоді люди часто копіюють і наслідують поведінку дорослих, які є для них авторитетними. Тому, авторитативна поведінка вихователів/батьків і є тією золотою серединою між любов'ю, довірою і вимогливістю, а найбільш неприйнятною є байдужа поведінка, яку не можна пробачити людям, які пов'язані із дітьми, тому що вона часто калічить юні душі.

Список використаних джерел та літератури:

1. Baumrind D. Parenting styles and adolescent development // In R. M. Lerner, A. C. Petersen & J. Brooks-Gunn, Encyclopedia of adolescence. – New York : Garland, 1991. – P. 746–758.
2. Brezinka, W. Erziehungsziele in der Gegenwart. Problematik und Aufgaben für Familien und Schulen. Pädagogische Rundschau, 38. Jahrgang, Heft 6, 1984, S. 713-740.
3. Domke H. Erziehungsmethoden. Aspekte und Formen des Methodischen in der Erziehung. In E. Weber (Hrsg.), Pädagogik. Eine Einführung. Band 2. Donauwörth: Auer, 1991.-432 S.
4. Lukesch, H. Elterliche Erziehungsstile. Psychologische und soziologische Bedingungen. Stuttgart - Berlin - Köln - Mainz: Kohlhammer, 1976.-541 S.
5. Reichle, B. & Franiek, S. Erziehungsstil aus Elternsicht – Deutsche erweiterte Version des Alabama Parenting Questionnaire für Grundschul Kinder (DEAPQ-EL-GS). Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie, Hogrefe Verlag Goettingen, 2009, 41 (1), S. 12-25.
6. Semper in alrum: Zawszewzwyż / red.: ks. Prof. Dr hab. Jan Zimny, Prof. Dr hab. Nella Nyczkało. – Stalowa Wola, 2010. – 862 s.

Анотація

О.Б.Павлик

Типология стилей воспитания

В статье речь идёт о проблемах воспитания детей и молодёжи. Автором проанализированы основные стили воспитания и описаны возможные трудности и последствия, связанные с ними. Рассмотрены разные типы поведения родителей и воспитателей и их влияние на формирование личности.

Ключевые слова: практическое воспитание, стили воспитания, социализация личности.

Summary

O.B.Pavlyk

Typology of the Styles of Education

The article highlights the issue of children's and student's upbringing. The author has analyzed the main styles of upbringing and described the possible difficulties and consequences related to them.

Key words: practical upbringing, styles of upbringing, socializing of personality.

Дата надходження статті: „28” вересня 2012 р.

УДК 378.011.3:38.937-051

Л.М.ПАРАМОНЕНКО,
аспірант
(м.Луганськ)

Особенности педагогических подходов у формировании профессионального имиджа будущих фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики в позанавчальній діяльності

У статті розглядаються актуальні питання педагогічних умов ефективності процесу формування професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики. Особлива увага акцентується на формуванні зазначеного процесу в позанавчальній діяльності як чинника розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики. За результатами дослідження виокремлено умови формування професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики у позанавчальній діяльності, серед яких провідною є інтегративна єдність педагогічних підходів, розкрито її особливості.

Ключові слова: професійний імідж, майбутні фахівці з перукарського мистецтва та декоративної косметики, позанавчальна діяльність, педагогічні умови, педагогічні підходи.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Успішність професійної діяльності фахівців у будь-якій сфері суспільного виробництва неможлива без її розгляду у контексті формування